

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

สถานการณ์ในปัจจุบันทั่วโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่ก้าวไปอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา ส่งผลให้วิถีชีวิตของคนมีความแตกต่างกันมากขึ้น ผู้คนจำนวนมาก หลากหลายเชื้อชาติย้ายข้ามประเทศ ข้ามภาษาและข้ามวัฒนธรรม มาอาศัยอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ในด้านทางการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยต้องจัดการศึกษาให้ทันกับสถานการณ์โลกที่เต็มไปด้วยความรู้และข้อมูลที่เพิ่มขึ้น ต้องพัฒนาการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสรับรู้ เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดทั้งในการแก้ปัญหา วิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้ และก้าวทันต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การจัดกระบวนการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้วิชาภาษาอังกฤษจัดอยู่ในหมวดของวิชาภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน ด้วยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลในหลายๆประเทศ การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม วิสัยทัศน์ของชุมชนโลก และความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ดังนั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จึงไม่เพียงแต่สร้างความแข็งแกร่งในการใช้ภาษาต่างประเทศเท่านั้น หากยังมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2551) นอกจากนี้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียน ฝึกทักษะการคิด การจัดการ การเผชิญ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ การมีทักษะดังกล่าวนี้ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศด้วย

การจะพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ การจัดการเรียนการสอนจึงควรมีลักษณะที่ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความรอบรู้ นอกจากนี้การจัดกระบวนการสอนยังควรสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และการเรียนภาษาจึงควรประกอบไปด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษา ซึ่งกิจกรรมควรฝึกให้ควบคู่กับการเรียนรู้ที่ไปสู่การเรียนรู้ที่พึ่งตัวเองได้ (Learner-Independence) และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) (กรมวิชาการ, 2544) อันนำไปสู่การใช้ภาษาให้ถูกต้องคล่องแคล่ว เหมาะสม และใช้ได้จริงมากที่สุด

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันปัญหานักเรียนขาดทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ รวมถึงขาดความมั่นใจในตนเอง อันเนื่องมาจากบุคลิกภาพส่วนตัว ความกลัวจะพูดเพราะสำเนียงไม่ดี ขาดความรู้เรื่องไวยากรณ์ หรือการใช้คำในบริบท รวมถึงขาดคลังคำที่มากพอ

การจะแก้ปัญหานี้ได้ การจัดกระบวนการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับสถานการณ์จริง ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย น่าสนใจ และผ่อนคลาย โดยกิจกรรมเหล่านี้ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางภาษา เสริมสร้างความมั่นใจ และรู้วิธีการเรียนภาษาต่างประเทศ

วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมจึง ได้แก่ การเรียนแบบกระบวนการกลุ่ม เป็นวิธีการเรียนแบบหนึ่งที่เหมาะสมซึ่งเป็นวิธีการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อสนับสนุน ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนในกลุ่มได้ทำงานร่วมกัน ภายในแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกันโดยจะมีการแสดงความคิดเห็นและการสนทนา ร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานกลุ่ม มีการช่วยเหลือพึ่งพากัน มีความรับผิดชอบ ร่วมกัน ทั้งในส่วนของตนเองและสมาชิกทุกคนภายในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้การเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มไม่ได้มีเฉพาะกลุ่มผู้เรียนเท่านั้นแต่เป็นการปฏิบัติร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง ส่วนผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติและนำประสบการณ์มาแบ่งปันกัน ซึ่งมีลักษณะตรงกันข้ามกับการเรียนรู้ที่เรียนโดยลำพัง หรือการเรียนรู้ที่เน้นการแข่งขัน (Thousand, 2002 อ้างถึงใน ฌมณ จีรังสุวรรณ, 2555) จากแนวคิดของการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ภายในกลุ่มสมาชิก มีการสร้างความคิดใหม่ๆ มีกลยุทธ์ และวิธีการแก้ปัญหามากกว่าการทำงานรายบุคคล มีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย มาออกแบบให้เหมาะสมกับวิธีการเรียนการสอนแบบกลุ่ม โดยต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อส่งเสริมให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น และเพื่อส่งเสริมให้เกิดการสื่อสารระหว่างบุคคลและความร่วมมือกันภายในกลุ่ม

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้ามีความสนใจในการนำเอาเทคนิคการสอนโดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ (Situation Based Learning) มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ซึ่งการเรียนรู้แบบสถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ เป็นการสร้างสถานการณ์ขึ้นมาให้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงที่ผู้เรียนอาจประสบในภายหลังการเรียนรู้ จะช่วยให้เกิดการถ่ายโยงความรู้ ผู้เรียนจะได้คิดแก้ปัญหาจากสถานการณ์ทำให้เกิดการเรียนรู้ อีกทั้งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการกระตือรือร้นในการสื่อสารภาษาอังกฤษจากสถานการณ์ที่ผู้สอนจำลองขึ้น การสอนโดยใช้สถานการณ์เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น สถานการณ์จะทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ในสถานการณ์ และใช้ข้อมูลที่มีสภาพแวดล้อมคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริงในสถานการณ์การตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีหลักการและการตัดสินใจ ในสถานการณ์จะส่งผลกับผู้ร่วมกิจกรรมเหมือนในสถานการณ์จริง และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ทักษะทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ในลักษณะการผสมผสานกัน สถานการณ์ นอกจากนั้นยังนำความรู้ในวิชาชีพของตนประกอบกับการฝึกทักษะภาษาอังกฤษต่าง ๆ ทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการฝึกทักษะภาษาอังกฤษ (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2540, น.151)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษจึงสนใจที่จะพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนโกวิทจำรง โดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ (situation based) ซึ่งเป็นวิธีการสอนอย่างหนึ่งที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและให้ประสบการณ์ด้านการตัดสินใจการแก้ปัญหา การวางแผนแก่ผู้เรียน นอกจากนั้นผู้เรียนยังได้ฝึกทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษโดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนการสอนสื่อสารภาษาอังกฤษโดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ จะมีการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับเท่ากับ .05
2. นักเรียนที่เรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้อง 4/1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 24 คน โรงเรียนโกวิทจรัส เขตราชเทวีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพราะผู้วิจัยสอนเพียง 1 ห้องเรียน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

การเรียนรู้ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษโดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้

ตัวแปรตาม

1. พัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนการสอนการสื่อสารภาษาอังกฤษโดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าพิจารณาจากคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งเลือกมา 8 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 16 ชั่วโมง ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	Giving directions
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	At the market
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	Clothes shop
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	Restaurant
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	Make an Appointment
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6	Cooking
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7	Telephone
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8	Birthday Party

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ดำเนินการสอนจำนวน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวมเป็นระยะเวลา 16 ชั่วโมง

1.5 นิยามศัพท์

การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ หมายถึง การเสริมสร้างความเข้าใจและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและสนทนาในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ ความสามารถในการสื่อสารในรูปของการสนทนาและการพูดโต้ตอบของนักเรียนกับบุคคลอื่นตามสถานการณ์ที่จัดให้ในชั้นเรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจในสาระเนื้อหาของการสนทนา รวมทั้งการแสดงออกตามสถานการณ์นั้น ๆ โดยประเมินความสามารถในการสื่อสารจากองค์ประกอบดังนี้

1. ความคล่องแคล่ว (Fluency) คือ ความต่อเนื่องและความเป็นธรรมชาติของการพูด
2. ความเข้าใจง่าย (Comprehensibility) คือ ผู้ฟังสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้พูดสื่อสาร การจะทำให้การพูดเข้าใจง่าย ผู้พูดจะต้องมีการออกเสียงได้ถูกต้อง
3. ปริมาณการสื่อสาร (Amount of communication) คือ มีเนื้อหาที่เหมาะสมเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องหรือหัวข้อสนทนา
4. คุณภาพของการสื่อสาร (Quality of communication) ได้แก่ ความถูกต้องของไวยากรณ์ การเลือกใช้คำได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง

ความคล่องในการพูด หมายถึง ความต่อเนื่อง ความราบรื่น และมีความเป็นธรรมชาติในการพูด สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการพูดตามสถานการณ์และบทบาทที่กำหนดให้ และสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจในสิ่งที่ผู้พูดสื่อสารออกมา

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนโกวิทจางเขตราชเทวีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน